

a&ofondsgrafimediabranche

grafimedia in cijfers

2016

Voorwoord

Deze publicatie geeft voor de grafimediabranche een groot aantal cijfers over de economische ontwikkelingen, het aantal ledenbedrijven van de werkgeversorganisatie KVGGO, de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs. 2016 is uitgeroepen tot het jaar waarin de economische crisis achter ons wordt gelaten en de economie en werkgelegenheid weer groeien. De cijfers in deze uitgave laten zien in hoeverre deze ontwikkeling ook opgaat voor de grafische bedrijven en hun werknemers.

Alle gegevens zijn zorgvuldig bijeengebracht en komen uit officiële bronnen als CBS, UWV en DUO, of zijn door GOC verzameld via eigen onderzoek onder de bedrijven. De bron van alle gepresenteerde gegevens wordt steeds vermeld. De tabellen en grafieken spreken grotendeels voor zich en worden daarom slechts in korte bewoordingen toegelicht. Voor een uitgebreide trendanalyse om de ontwikkelingen in de branche te duiden, verwijzen we naar onze publicatie Trends.

Richard Leloux
voorzitter A&O Fonds Grafimediabranche

Inhoud

Branche in cijfers

- 07 Ontwikkeling aantal bedrijven
- 08 Soorten bedrijven
- 09 Mutaties in bedrijven
- 10 Faillissementen
- 11 Producenten prijsindex (PPI) grafische producten
- 12 Omzetontwikkeling in 2015
- 13 Indexering van de omzetontwikkeling
- 14 Bedrijfsresultaat in 2015
- 15 Ontwikkeling in het bedrijfsresultaat in 2015
- 16 Import en export van grafische producten
- 17 Import en export naar soort product

KVGO ledenbedrijven in cijfers

- 19 KVGO ledenbedrijven
- 20 KVGO ledenbedrijven naar provincie

Arbeidsmarkt in cijfers

- 23 Leeftijdsopbouw grafische werknemers in 2000 en 2015
- 24 Grafische werkloosheid
- 25 Grafische werkloosheid naar leeftijd en duur
- 26 Percentage bedrijven met vacatures en totaal aantal vacatures
- 27 Kanalen van personeelswerving binnen grafimediabranche
- 28 Beroepsonderwijs studiejaar 2015-2016
- 30 Ziekteverzuim binnen de papier- en grafimediabranche

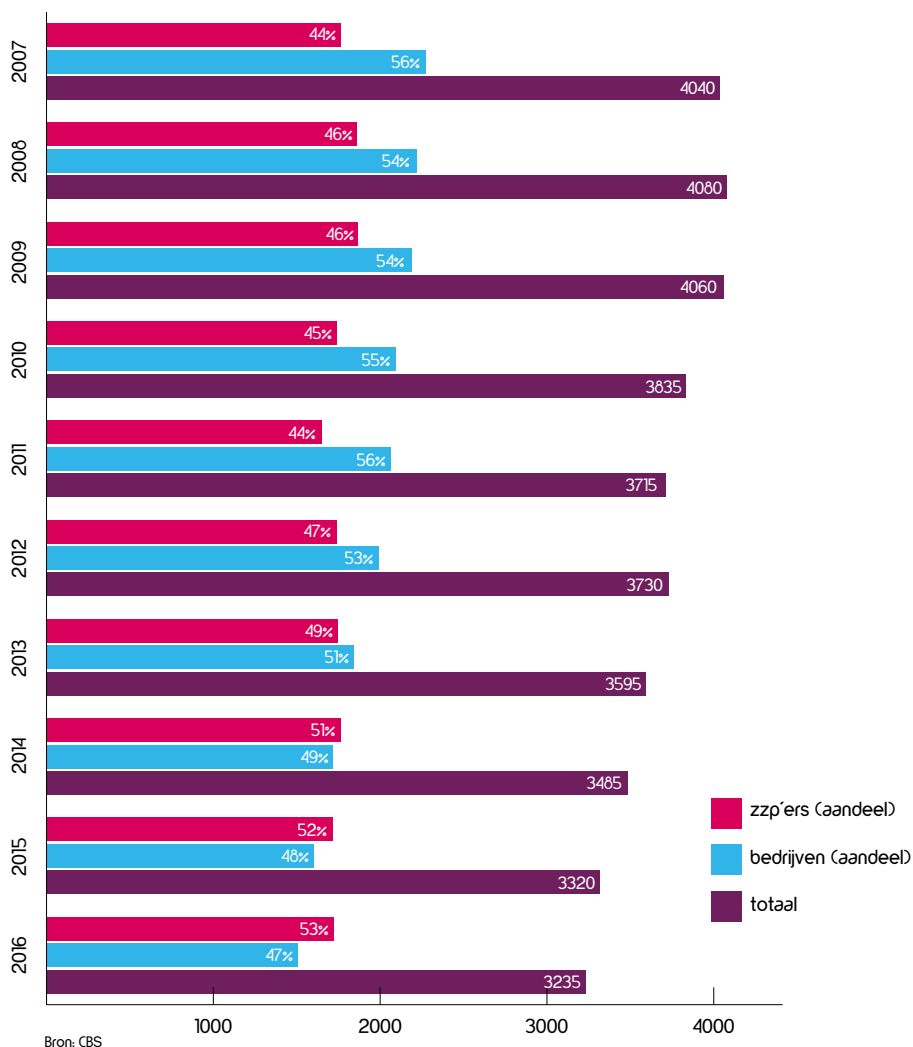
Colofon

Branchen in cijfers

Ontwikkeling aantal bedrijven

Aantal en aandeel zzp'ers en bedrijven grafimediabranche ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in 1e kwartaal.

Soorten bedrijven

Zzp'ers en bedrijven naar hoofdactiviteit en grootteklasse op 1-1-2016 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

	Grootteklasse bedrijven (werkzame personen)							Totaal bedrijven	
Hoofdactiviteit	zzp'ers	2-<5	5-<10	10-<20	20-<50	50-<100	100+	N	%
prepressbedrijven	355	95	20	15	15	5	0	150	9,9
drukkerijen	1.000	615	280	155	100	35	20	1.205	79,8
grafische afwerking	370	95	25	20	15	0	0	155	10,3
TOTAAL	1.725	805	325	190	130	40	20	1.510	100

Bron: CBS

Mutaties in bedrijven

Oprichtingen, opheffingen en fusies grafische bedrijven.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oprichtingen									
zzp	210	205	200	155	150	145	110	100	120
2-9wp	75	65	45	30	55	30	25	20	15
10-49wp	10	5	10	5	5	5	0	0	5
onbekend	0	5	0	0	0	0	5	0	0
TOTAAL	295	280	255	190	210	180	140	120	140
Opheffingen									
zzp	165	170	190	175	160	145	170	165	140
2-9wp	90	70	105	65	65	70	75	40	45
10-49wp	15	10	25	10	15	15	15	15	20
50+wp	5	5	10	5	0	0	5	5	0
onbekend	0	0	0	0	5	5	0	0	0
TOTAAL	275	255	330	255	245	235	265	225	205
Fusies en overnames									
zzp	5	0	0	5	5	5	0	5	5
2-9wp	5	10	5	15	5	10	10	15	5
10-49wp	5	5	5	20	20	20	15	10	10
50+wp	0	0	0	5	5	5	5	0	5
onbekend	0	5	5	5	5	0	0	5	5
TOTAAL	15	20	15	50	40	40	30	35	30

Bron: CBS

Faillissementen

Uitgesproken faillissementen grafimediabranche.

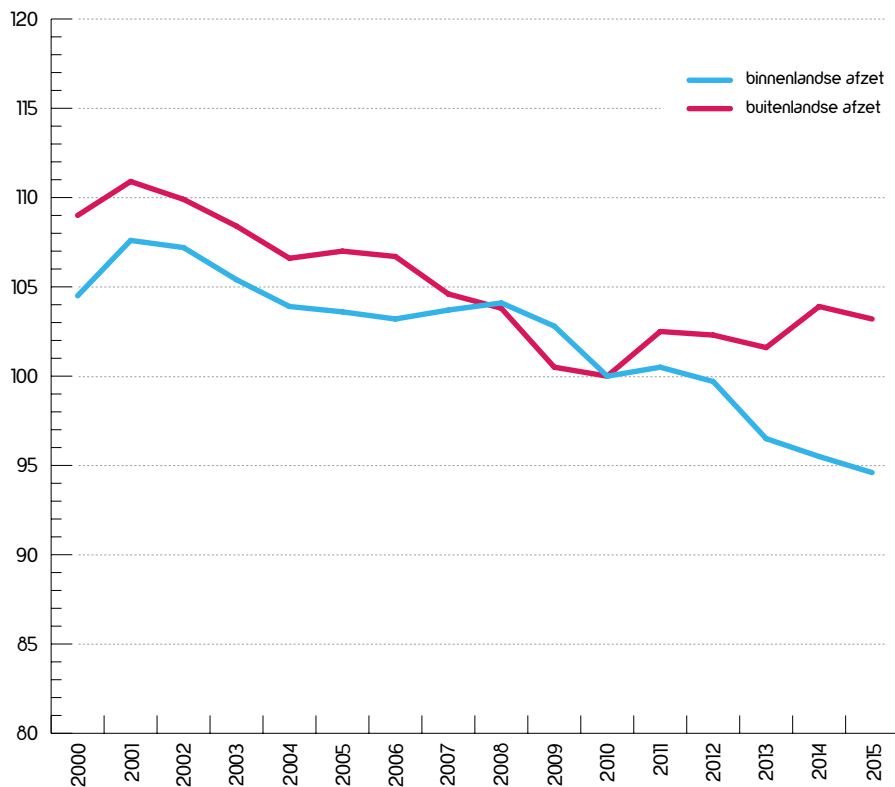
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zzp	2	2	4	5	4	5	6	5	3
bedrijven	49	51	103	134	129	97	88	71	58
TOTAAL	51	53	107	139	133	102	94	76	61

Bron: CBS

Producenten prijsindex (PPI)

grafische producten

Ontwikkeling van de gemiddelde marktprijs die producenten van grafische producten en diensten ontvangen, uitgesplitst naar de binnenlandse en buitenlandse afzet (index 2010= 100).

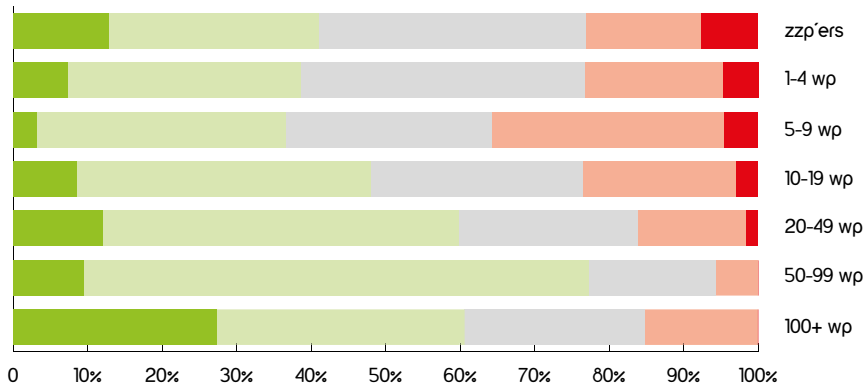

Bron: CBS

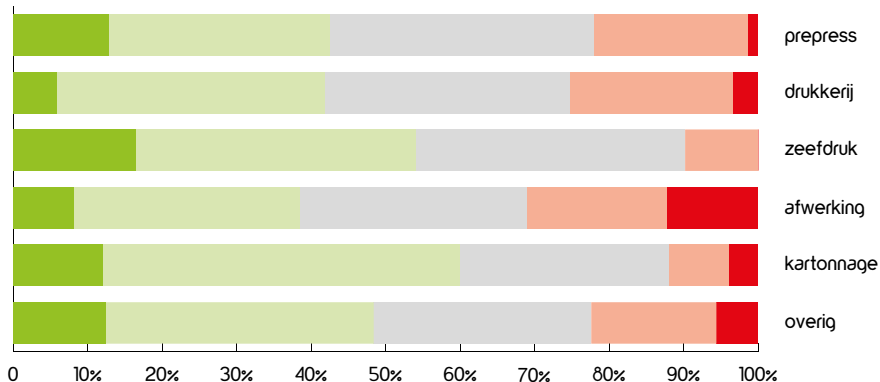
Omzetontwikkeling in 2015

De ontwikkeling van de omzet bij grafische bedrijven gedurende het afgelopen jaar 2015 ten opzichte van 2014, uitgesplitst naar de grootteklasse en de hoofdactiviteit van bedrijven.

Grootteklasse bedrijf

Hoofdactiviteit bedrijf

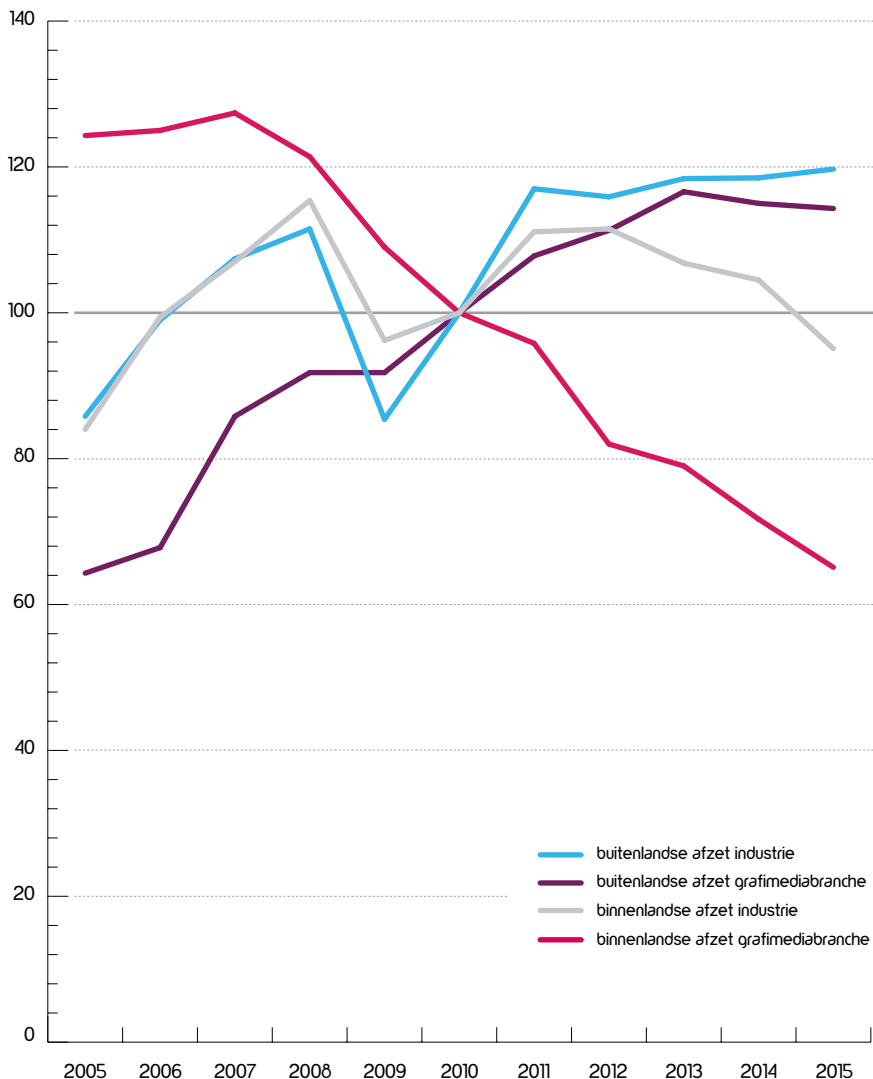

	sterk toegenomen	licht toegenomen	gelijk gebleven	licht afgenomen	sterk afgenomen
TOTAAL	7,6%	35,2%	32,6%	20,6%	4%

Bron: GOC Economisch onderzoek

Indexering van de omzetontwikkeling

De indexering geeft een vergelijk ten opzichte van een normjaar. In dit geval 2010 (2010=100). Daardoor is het mogelijk een vergelijk tussen verschillende sectoren te maken. In dit geval tussen de omzetontwikkeling in de totale Nederlandse industrie en de grafmediabranche.

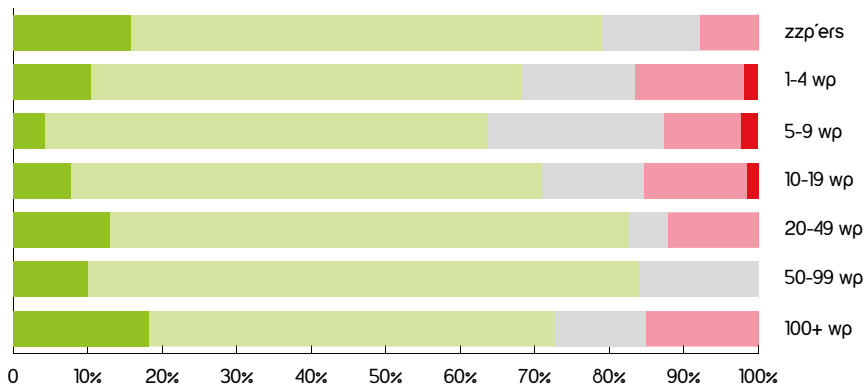

Bron: CBS

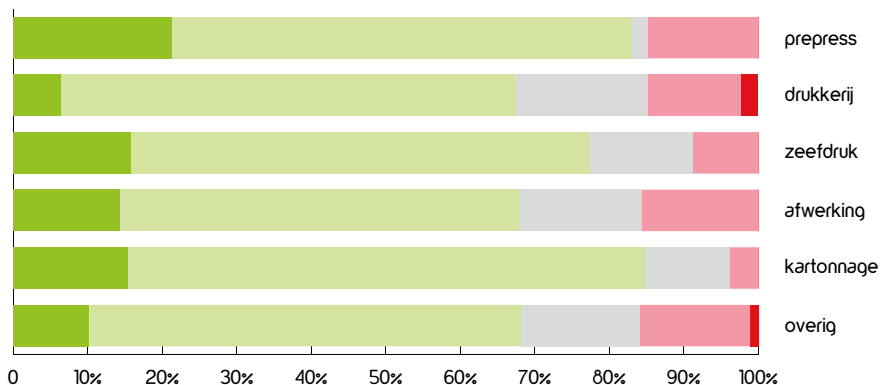
Bedrijfsresultaat grafische bedrijven 2015

Behaald economisch resultaat grafische bedrijven naar grootteklasse en hoofdactiviteit.

Grootteklasse bedrijf

Hoofdactiviteit bedrijf

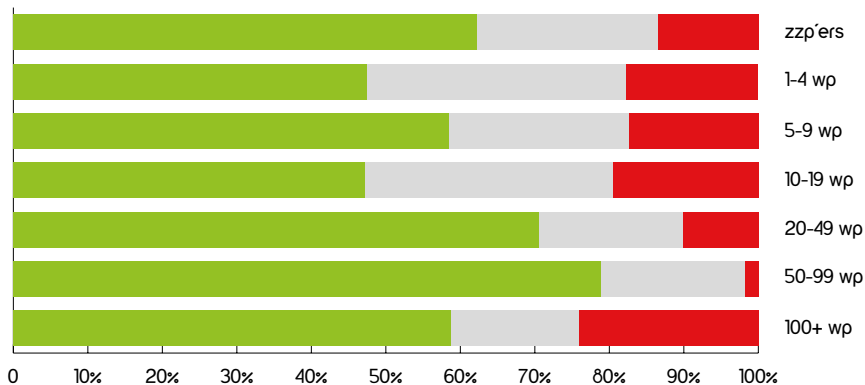
	zeer positief	licht positief	break even	licht negatief	sterk negatief
TOTAAL	9,2%	60,3%	16%	12,8%	1,7%

Bron: GOC Economisch onderzoek

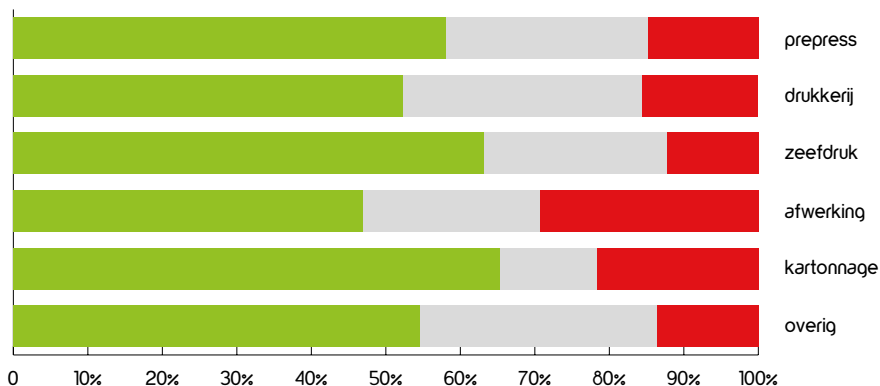
Ontwikkeling in het bedrijfsresultaat in 2015

De behaalde bedrijfsresultaten van grafische bedrijven in 2015 vergeleken met 2014, uitgesplitst naar grootteklasse en hoofdactiviteit.

Grootteklasse bedrijf

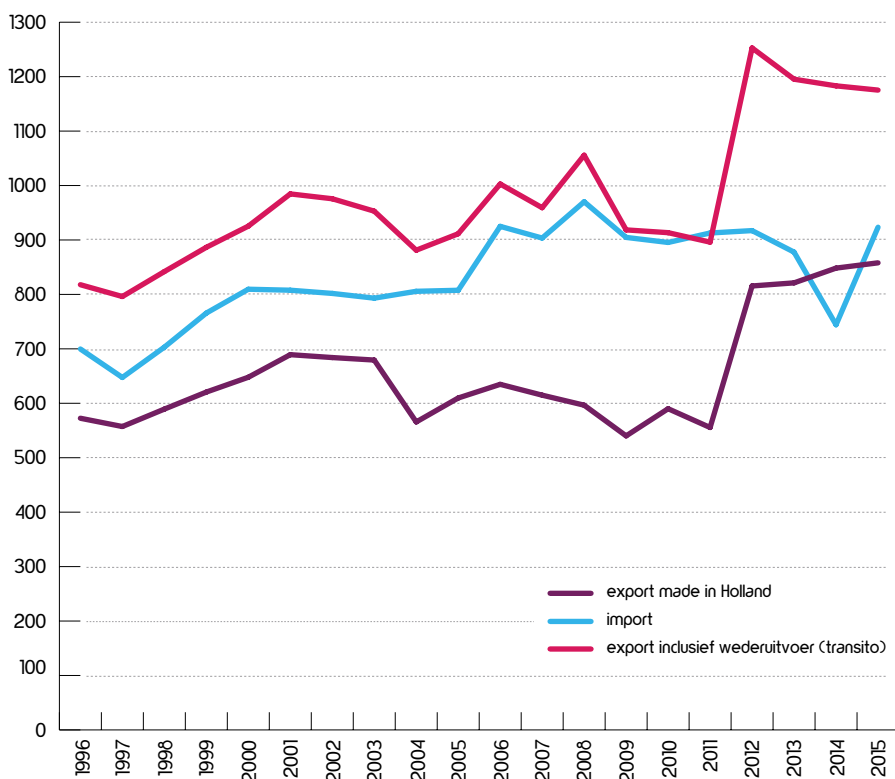
Hoofdactiviteit bedrijf

Bron: GOC Economisch onderzoek

Import en export van grafische producten

De import (invoerwaarde) van in het buitenland geproduceerde grafische producten (bijv. boeken) en de export (uitvoerwaarde) naar het buitenland van grafische producten die in Nederland zijn vervaardigd en de wederuitvoer (transitohandel).

Bron: CBS

Import en export naar soort product

Veranderend aandeel (2008 versus 2015) van verschillende soorten drukwerk in het totaal van import en export. De producten staan in rangorde van hun aandeel in de export 2015.

Soort product	Import			Export (rangorde)		
	2008	2015	mutatie	2008	2015	mutatie
boeken	47,0%	36,0%	-11,0%	42,2%	27,3%	-14,9%
handelscatalogi	8,2%	11,5%	3,2%	9,1%	16,9%	7,8%
prenten en foto's	4,0%	15,1%	11,1%	2,6%	15,2%	12,6%
decalcomanieën (transferdruk)	1,1%	3,0%	1,9%	0,4%	15,1%	14,7%
tijdschriften	10,7%	14,8%	4,1%	15,7%	10,7%	-5,1%
cheques	0,7%	0,5%	-0,2%	1,1%	4,0%	2,8%
kalenders	0,8%	5,3%	4,5%	0,5%	3,2%	2,6%
cartografisch	1,2%	2,3%	1,1%	0,6%	1,7%	1,1%
reclamedrukwerk	9,9%	3,4%	-6,5%	14,7%	1,6%	-13,1%
prentbriefkaarten	3,6%	1,0%	-2,6%	2,8%	1,6%	-1,2%
overig drukwerk	9,7%	0,6%	-9,1%	9,6%	1,3%	-8,3%
gedrukte muziek	0,6%	0,3%	-0,3%	0,0%	0,7%	0,7%
prentenboeken	1,4%	2,6%	1,2%	0,3%	0,6%	0,3%
bouwplannen en -tekeningen	0,3%	0,6%	0,3%	0,2%	0,1%	-0,1%
postzegels	0,5%	0,7%	0,2%	-	-	-
bankbiljetten	0,2%	2,4%	2,2%	-	-	-

Bron: CBS

KVGO

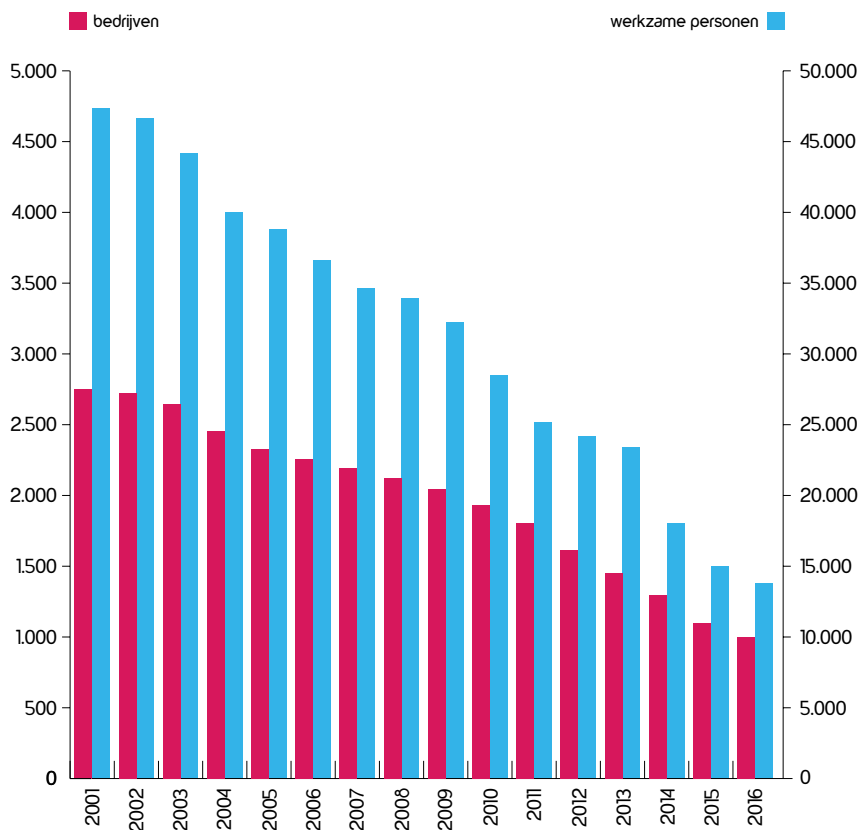
ledenbedrijven

in cijfers

KVGO ledenbedrijven

Het aantal ledenbedrijven van de werkgeversorganisatie Koninklijke KVGO en het aantal werkzame personen bij deze bedrijven.

Bron: KVGO

KVGO ledenbedrijven naar provincie

Provincie	Stand per 1 januari 2015 en 2016 Bedrijven		Stand per 1 januari 2015 en 2016 Werkzame personen	
	2015	2016	2015	2016
Groningen	35	33	433	400
Friesland	47	41	601	667
Drenthe	24	20	180	163
Overijssel	79	68	1.523	1.438
Gelderland	133	128	2.016	1.876
Flevoland	24	22	246	283
Utrecht	87	80	1.192	1.043
Noord-Holland	223	206	3.111	2.790
Zuid-Holland	184	165	1.652	1.531
Zeeland	14	14	117	108
Noord-Brabant	182	163	3.117	2.881
Limburg	64	59	853	654
TOTAAL	1.096	999	15.041	13.832

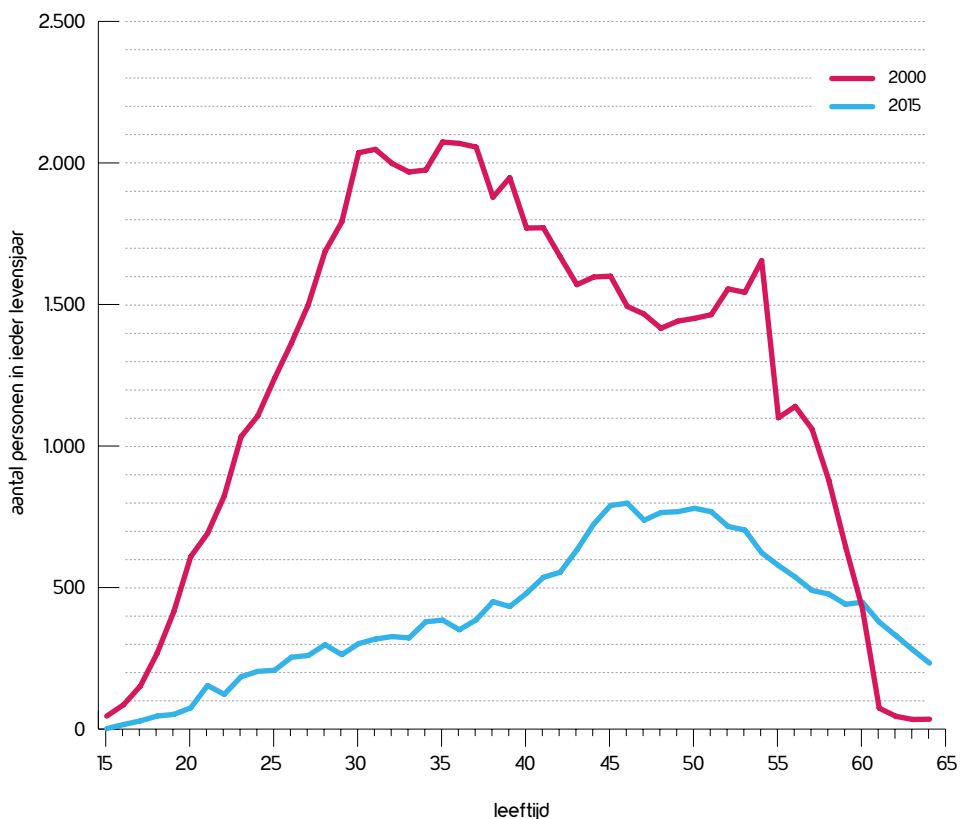
Bron: KVGO

Arbeidsmarkt in cijfers

Leeftijdsopbouw grafische werknemers in 2000 en 2015

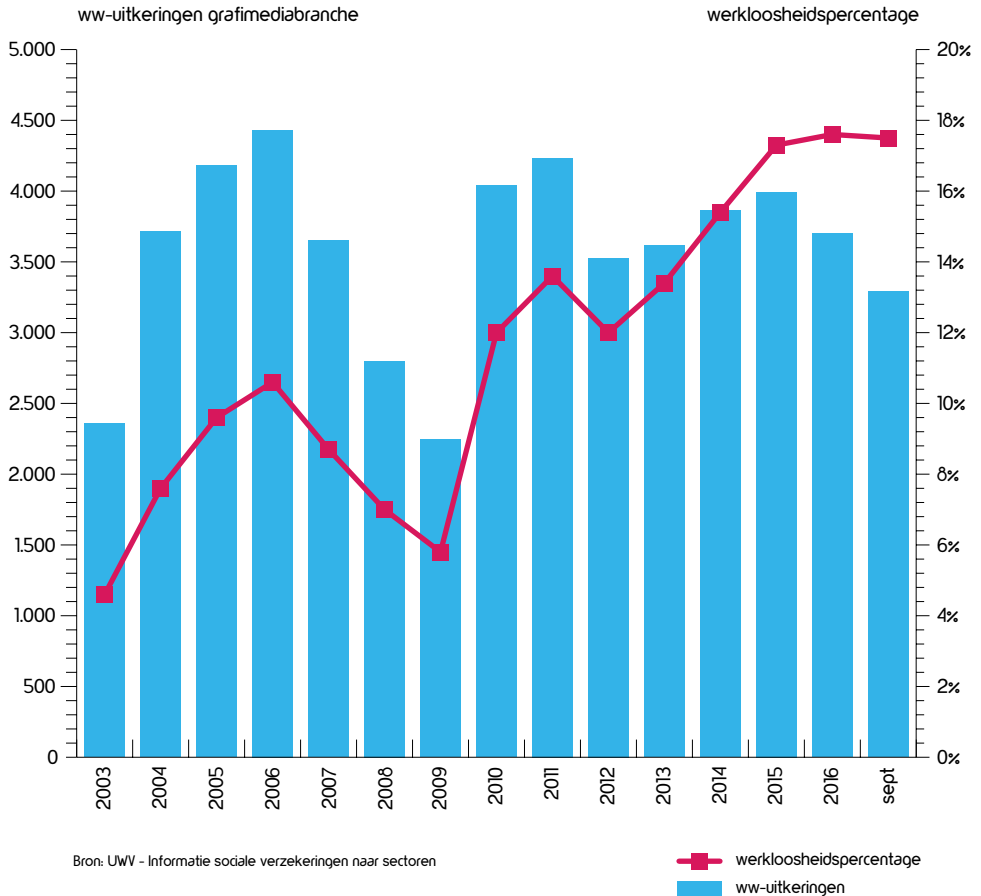
Het aantal werknemers in ieder leeftijdjaar in 2000 en 2015. De grafiek laat duidelijk zien dat de leeftijdsopbouw tussen 2000 en 2015 sterk is verschoven naar minder jongeren en meer ouderen.

Bron: Timeos/GBF

Grafische werkloosheid

Grafici met ww-uitkering zonder werk (NWW). Deze cijfers geven slechts een deel van de grafische werkloosheid weer omdat alleen personen met een ww-uitkering worden meegeteld in de officiële cijfers.

Grafische werkloosheid naar leeftijd en duur

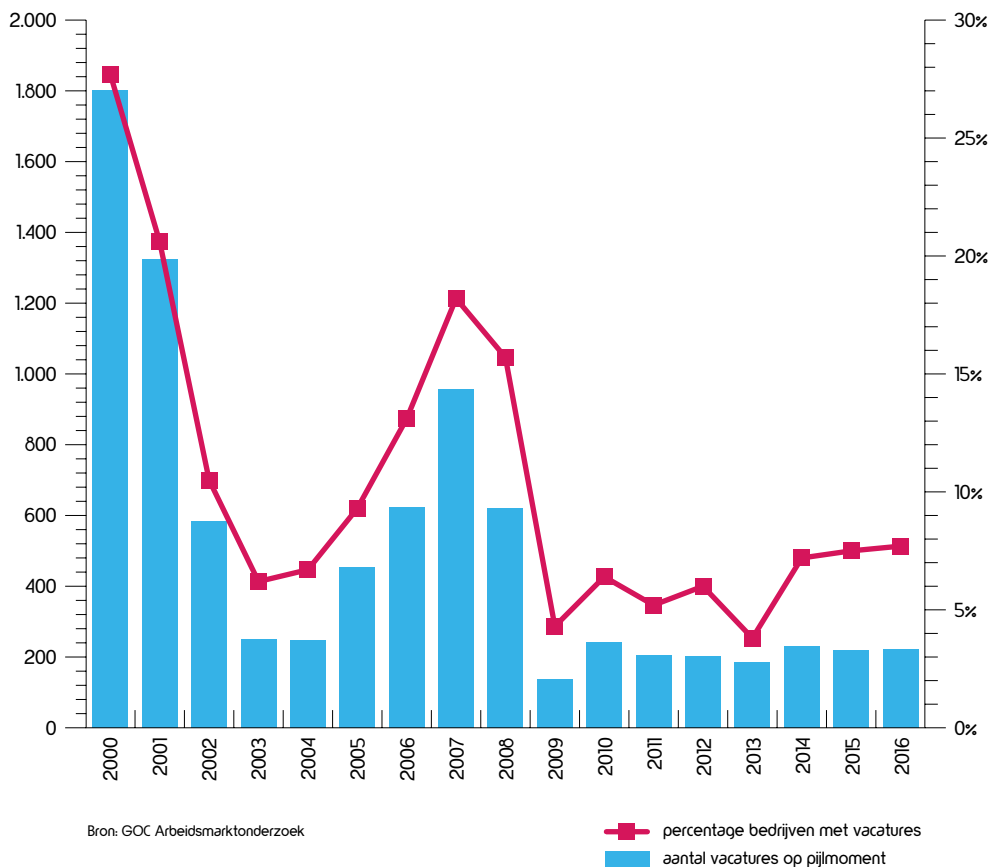
Vergeleken met de totale industrie is het aandeel oudere werklozen uit de grafimediabranche veel hoger. Ook het aandeel langdurige werklozen (>12 maanden) is hoger.

	Totaal grafisch		Totaal industrie
	N	%	%
Leeftijd			
< 27 jr	127	3,9%	8,0%
27-<50 jr	1.212	36,9%	49,2%
≥ 50 jr	1.950	59,3%	42,8%
Duur werkloosheid			
< 6 maanden	398	12,1%	16,1%
6-<12 maanden	575	17,5%	18,9%
12-<24 maanden	873	26,5%	23,0%
24-<36 maanden	765	23,3%	19,8%
≥ 36 maanden	678	20,6%	22,3%
TOTAAL	3.289	100%	100%

Bron: UWV statistische databank

Percentage bedrijven met vacatures en totaal aantal vacatures

In de grafiek geven de blauwe kolommen het aantal openstaande vacatures weer op de peildatum en de rode lijn het percentage bedrijven met een of meerdere vacatures.

Kanalen van personeelswerving binnen grafimediabranche

Het percentage bedrijven dat gebruik maakt van een wervingskanaal en het percentage laatst aangenomen medewerkers dat via een kanaal geworven werd. Deze cijfers geven een beeld op welke wijze bedrijven tegenwoordig naar personeel zoeken en welke wervingskanalen het meest benut zijn bij het daadwerkelijk aannemen van nieuwe medewerkers. Het gebruik van het eigen relatienetwerk blijkt een belangrijk kanaal voor personeelswerving te zijn binnen de grafimediabranche.

Wervingskanaal	Ingezet bij werving	Laatste medewerker aangenomen
relaties	41,7%	35,1%
eigen website	20,1%	7,9%
sociale media	17,7%	7,9%
UWV	13,0%	11,4%
via eigen personeel	12,8%	8,8%
uitzendbureau	11,1%	10,0%
vacaturesites	10,5%	3,1%
werving- en selectiebureau	6,1%	4,3%
advertenties in (dag)bladen	5,6%	2,6%
open/spontane sollicitatie	4,9%	3,6%
school (stagiairs)	3,3%	2,9%
onder eigen personeel	2,7%	1,7%
detacheringbureau	1,8%	0,6%
Gemiddeld aantal kanalen ingezet		
bedrijven < 20wp	1,2	
bedrijven 20-50 wp	1,5	
bedrijven > 50wp	2,5	

Bron: GOC Arbeidsmarktonderzoek

Beroepsonderwijs studiejaar 2015-2016

Aantal ingeschreven mbo leerlingen naar richting, opleiding, opleidingsniveau en school.

	Media opmaak		(grafische) Print techniek		
	creatief	techn. dtp.	basis	drukker	technoloog
mbo school	4	2+3	2	3	4
Vakscholen					
Grafisch Lyceum R'dam	1.993	115	8	2	6
Mediacollege Amsterdam	760	259			
Grafisch Lyceum Utrecht	1.312	224	22	3	
SINTLUCAS	864	89	19	7	
CIBAP	659	62			
ROC's					
ROC van Amsterdam	320	68			
ROC van Twente	463	61			
ROC West-Brabant	372				
Deltion College	419				
ROC Midden Nederland	268	4			
ROC Friese Poort	311	73			
Rijn IJssel	283	166			
ROC Da Vinci College	249	8			
Landstede	129	48			
Alfa-college	172				
Zadkine					
Koning Willem I College	169				
Noorderpoort	321	3			
ROC A12	165	52			
ROC Nijmegen eo	314				
ROC Friesland College	192	54			
ROC Albeda College	60				
ROC Nova College	104				
ID College					
Overige ROC's					
21 ROC's samen	1.027	40			
TOTAAL	10.926	1.326	49	12	6

	Media		Sign	
	management	ICT	basis	vakman
mbo school	4	4	2	3+4
Vak scholen				
Grafisch Lyceum R'dam	383	379	139	80
Mediacollege Amsterdam	195	267		
Grafisch Lyceum Utrecht	145	159	53	8
SINTLUCAS	169	96	44	24
CIBAP			17	2
ROC's				
ROC van Amsterdam	125	645	26	30
ROC van Twente		554	30	60
ROC West-Brabant		573	28	35
Deltion College		435	23	18
ROC Midden Nederland		602		
ROC Friese Poort	4	419	15	23
Rijn IJssel		182	31	35
ROC Da Vinci College		390		
Landstede		469		
Alfa-college		420		
Zadkine		588		
Koning Willem I College		398		
Noorderpoort		230		
ROC A12	17	316		
ROC Nijmegen eo		222		
ROC Friesland College		273		
ROC Albada College		439		
ROC Nova College	27	363		
ID College		476		
Overige ROC's				
21 ROC's samen	77	3.761	168	253
TOTAAL	1.142	12.656	574	568

Ziekteverzuim binnen de papier- en grafimediabranche

Het ziekteverzuim in de papier- en grafimediabranche is tijdens de jaren van de economische crisis gedaald. Dat is een normaal patroon dat in alle branches voorkomt. Het ziekteverzuim is gemiddeld hoger bij grotere bedrijven.

	Totaal	<10 wp	10-100 wp	100+ wp
1996	4,5%	2,8%	4,0%	5,8%
1997	5,0%	2,6%	4,1%	5,9%
1998	5,2%	2,4%	4,3%	6,5%
1999	5,7%	2,9%	4,5%	6,9%
2000	5,6%	2,9%	4,6%	7,2%
2001	5,7%	2,9%	4,7%	7,1%
2002	5,8%	2,8%	4,5%	6,6%
2003	5,5%	2,6%	4,0%	5,9%
2004	5,2%	2,4%	3,9%	5,1%
2005	4,9%	2,2%	3,8%	5,2%
2006	4,6%	2,0%	4,1%	5,1%
2007	4,3%	1,8%	4,1%	5,1%
2008	4,1%	1,7%	3,6%	5,0%
2009	4,5%	1,7%	3,7%	4,9%
2010	4,1%	1,9%	3,6%	5,0%
2011	4,2%	1,9%	3,6%	5,0%
2012	4,2%	1,8%	3,4%	4,8%
2013	3,9%	1,6%	3,4%	4,7%
2014	3,7%	1,6%	3,3%	4,6%
2015	3,8%	1,6%	3,3%	4,7%

Bron: CBS

Colofon

Oprichtgever:

A&O Fonds Grafimediabranche
Postbus 220, 1180 AE Amstelveen
www.aenofondsgrafimedia.nl

Uitvoering en uitgave:

GOC
Postbus 347, 3900 AH Veenendaal
(0318) 53 91 11
www.goc.nl

advies, training & onderzoek
voor de creatieve sector

Auteur: Drs. Jos Teunen, GOC

Vormgeving: Okkerreclame, Veenendaal

Drukwerk: Grafiteam, Veenendaal

© GOC, december 2016

De informatie in deze publicatie is volledig gebaseerd op officiële bronnen als CBS en UWV, Grafische bedrijfsfondsen (Timeos) en GOC onderzoek onder grafische bedrijven. Bij alle cijfers zijn de bronnen vermeld.

Alle informatie is met de grootste zorgvuldigheid verzameld, bewerkt en gepresenteerd. Overname van gegevens uit deze publicatie is toegestaan onder vermelding van 'Bron: Grafimedia in cijfers 2016. GOC, Veenendaal'.

Bronvermelding is verplicht.

advies, training & onderzoek
voor de creatieve sector